

جمهوری اسلامی ایران
وزارت صنعت، معدن و تجارت
سازمان توسعه تجارت ایران

دستور العمل گواهی مبداء

آشنایی با ضوابط قواعد مبداء و الزامات آن در
مواقت نامه موقت تجارت آزاد ایران و اوراسیا

تهیه و تدوین: علی زاهد طلبان
عضو هیات علمی موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی
و
کارشناس ارشد توافق های تجاری سازمان توسعه تجارت ایران

اسفندماه ۱۳۹۸

فهرست مطالب

- ۱- مقدمه ۲
- ۲- تعاریف و اهمیت قواعد مبدأ ۲
- ۳- دامنه کاربرد قواعد مبدأ ۳
- ۴- قواعد مبدأ در موافقتنامه های تجاری ۴
- ۵- ضوابط قواعد مبدأ در موافقت نامه موقت تجارت آزاد ایران و اتحادیه اوراسیا ۴
- ۶- قواعد و معیارهای احراز مبدأ خاص برای برخی از کالاها ۹
- معیارهای ویژه احراز مبدأ برای برخی از کالاها طبق پیوست دوم موافقت نامه ۱۰
- ۷- نمونه گواهی مبدأ موافقت نامه اوراسیا و دستورالعمل نحوه تکمیل آن ۱۱
- نمونه فرم گواهی مبدأ موافقت نامه (CT-3 Form) ۱۱
- ۱۲- ترجمه فارسی فرم گواهی مبدأ موافقت نامه (CT-3 Form) ۱۲
- دستورالعمل تکمیل فرم گواهی مبدأ (فرم CT-3) ۱۳
- ۸- کالاهایی که برای صادرات به اوراسیا نیاز به دو گواهی مبدا دارند ۱۵
- ۹- مراجع ذیصلاح صادر کننده گواهی مبدأ در موافقت نامه ایران و اوراسیا ۱۵
- ۱۰- برخی نکات کلیدی که تجار و فعالین بخش خصوصی باید به آن توجه کنند ۱۸
- ۱۱- برخی نکات کلیدی که اتاق های بازرگانی صادر کننده گواهی مبدأ باید به آن توجه کنند ۱۹
- ۱۲- برخی نکات کلیدی که مقامات تایید کننده گواهی مبدأ (گمرکات اجرایی) باید به آن توجه کنند ۲۰

موافقت نامه تجاری ایران و اتحادیه اوراسیا که از پنجم آبان ماه سال جاری (۱۳۹۸) لازم الاجرا شده است، برای پیاده سازی و اجرای صحیح، نیاز به تهیه دستورالعمل های اجرایی متعدد و جداگانه ای توسط دستگاه های ذیربط در حوزه های مختلف تجاری کشور دارد. برخی از موضوعات تحت پوشش موافقت نامه و رویه های خاص مربوط به آنها لزوماً با رویه های جاری و رایج در کشور منطبق نبوده و یا اساساً فاقد سازوکارهای اجرایی مناسب می باشد. یکی از این حوزه های بسیار مهم که اجرای موافقت نامه پیوند محکم و ناگسستی با آن می یابد، موضوع قواعد مبدا و ضوابط احراز صلاحیت کالاها برای اعطای ترجیحات تجاری اعم از تعرفه ای و غیرتعرفه ای است. نظر به اهمیت این موضوع در اجرای صحیح موافقت نامه، در این گزارش ضمن ارائه تعاریف لازم و دامنه کاربرد قواعد مبدا در تجارت بین الملل و موافقت نامه های تجاری، ضوابط کلیدی قواعد مبدا تعیین شده در موافقت نامه موقت تجارت آزاد میان ایران و اتحادیه اوراسیا به اختصار شرح داده شده و دستورالعمل نحوه تنظیم فرم گواهی مبدا موافقت نامه برای آگاهی و بهره برداری کلیه ذینفعان این موافقت نامه اعم از تجار و فعالین بخش خصوصی و اتاق های بازرگانی کشور تهیه و تدوین شده است. در پایان نیز برخی توصیه های کلیدی و نکات مهمی که تجار و فعالین بخش خصوصی، اتاق های بازرگانی و گمرکات اجرایی کشور لازم است تا برای استفاده از مزایای موافقت نامه و اجرای درست تعهدات آن رعایت کنند ارائه شده است.

۲- تعاریف و اهمیت قواعد مبدا

قواعد مبدا، مجموعه ضوابط و معیارهایی هستند که مبنای تعیین مبدا ساخت یا تولید کالا محسوب می شوند. به عبارت دیگر قواعد مبدا مجموعه قوانین و مقررات و تصمیمات اداری دارای کاربرد عامی است که هر کشور برای تشخیص کشور مبدا کالا به اجرا می گذارد. اهمیت قواعد مبدا از این واقعیت ناشی می شود که در بسیاری از موارد و اغلب اوقات، میزان عوارض گمرکی و محدودیتهای مقداری به مبدا ساخت کالا بستگی پیدا می کند. بطور مثال در موافقت نامه تجاری ایران و اتحادیه اوراسیا دو طرف به کالاهایی امتیاز داده اند که از سرزمین طرف مقابل منشأ گرفته باشد. یعنی ایران اگر امتیاز تعرفه ای به کالایی در نظر گرفته برای اعطای این امتیاز این شرط که کالا از منطقه اوراسیا منشأ گرفته است باید احراز شود. در غیر این صورت امتیازات در نظر گرفته شده اعطاء نمی شود. یعنی اگر کالایی از کشور دیگری مثل چین وارد قلمرو اوراسیا و از طریق اوراسیا به ایران وارد شد، بدلیل اینکه قواعد مبدا موافقت نامه در مورد آن قابل اعمال نیست و تولید آن در کشوری غیر از کشورهای اوراسیا صورت گرفته، مشمول موافقت نامه و امتیازات در نظر گرفته شده نمی شود. علاوه بر توافقی های تجاری در سایر زمینه ها هم قواعد مبدا کاربرد دارند و در عمل دامنه این کاربرد بسیار وسیع می باشد. به همین ترتیب معیارهای مورد استفاده توسط دولت ها جهت احراز قواعد مبدا نیز یکسان نبوده و معیارهای مختلف و متفاوتی

در این زمینه رایج است. اگر چه از معیار تغییر شکل اساسی کالا در اغلب کشورهای جهان به عنوان مبنای اصلی تعیین مبدأ کالا استفاده می‌شود اما بسیاری از کشورها نیز معیارهایی از قبیل «تغییر طبقه‌بندی گمرکی تعرفه کالا»، «درصد ارزش ساخت» و حتی «میزان پردازش در فرایندهای ساخت یا تولید کالا» را نیز برای این منظور مورد استفاده قرار می‌دهند.

۳- دامنه کاربرد قواعد مبدأ

امروزه در تجارت بین‌الملل و در بستر جهانی شدن اقتصاد که تقسیم کار و گسترده‌گی و پراکنندگی بیشتر زنجیره تولید یک کالا در مناطق و کشورهای مختلف یکی از پیامدهای آن است، بسیاری از کالاهایی که در چرخه تجارت بین‌الملل مورد مبادله قرار می‌گیرند دربرگیرنده مواد و اجزائی است که در بیش از یک کشور تولید شده و حتی ممکن است فرایند تولید آن در چندین کشور مختلف صورت گرفته باشد. این موضوع کشور واردکننده کالا را از نقطه نظر تعیین مبدأ کالا با مشکلات و دشواریهای زیادی مواجه می‌سازد. همچنین ممکن است واردات کالای خاصی از یک کشور معین مشمول اقدامات ضد قیمت شکنی یا عوارض جبرانی و یا مشمول محدودیتهای مقداری مربوط به اقدامات حفاظتی باشد. در این صورت، شرط اولیه اعمال سیاست‌های تجاری فوق دانستن مبدأ کالای مورد نظر است. همین طور در تعیین عوارض گمرکی برای اعمال ترجیحات تجاری و تعرفه‌های ترجیحی (مثلاً معافیت از تعرفه و یا برخورداری از نرخ تعرفه کمتر) در قالب اتحادیه‌ها و پیمان‌های منطقه‌ای و قراردادهای ترجیحی دو یا چندجانبه، دانستن اینکه کالا دارای مبدأ کشورهای عضو پیمان است یا خیر ضرورت پیدا می‌کند. علامت‌زنی کالا برای اعمال سهمیه‌های تعیین شده در خصوص واردات محصولات معینی از کشورهای مشمول این سهمیه‌ها و همچنین استفاده‌های آماری از دیگر موارد کاربرد قواعد مبدأ می‌باشد. مهمترین موارد استفاده و دامنه کاربرد قواعد مبدأ به شرح طبقه‌بندی زیر می‌باشد:

۱. به‌کارگیری اقدامات و اجرای سیاست‌های تجاری از قبیل اقدامات ضد قیمت‌شکنی و اقدامات حفاظتی
۲. تعیین صلاحیت کالا برای برخورداری از رفتار ترجیحی یا رفتار دولت کامله‌الوداد (نرخهای تعرفه ترجیحی یا نرخهای تعرفه کامله‌الوداد)
۳. به‌کارگیری الزامات برچسب‌زنی و علامت‌گذاری^۱
۴. استفاده و اعمال ضوابط در تدارکات دولتی
۵. استفاده‌های آماری.

¹ Labeling and Marking

۴- قواعد مبدأ در موافقت‌نامه‌های تجاری

با توجه به دامنه وسیع کاربرد و همچنین تفاوت در معیارها و روش‌های تعیین مبدأ کالا در کشورهای مختلف، یکنواختی و هماهنگی در کاربرد قواعد مبدأ در موافقت‌نامه‌های تجاری ترجیحی از اهمیت زیادی برخوردار است. بنابراین در چارچوب موافقت‌نامه‌های تجاری، قواعد مبدأ ترجیحی شامل کلیه قوانین و مقررات و تصمیمات اداری است که هر عضو برای تشخیص اینکه آیا کالاهای مبادله شده تحت آن موافقت‌نامه، واجد شرایط اعطای ترجیحات تجاری یکجانبه، دو جانبه یا چند جانبه هست یا خیر از آنها استفاده نموده و آنها را به کار می‌گیرد که البته باید منطبق با ضوابط و الزامات خاص همان موافقت‌نامه تجاری باشد. از اینرو در هر یک از این موافقت‌نامه‌ها، جزئیات و ضوابط کاربرد قواعد مبدأ به عنوان معیاری اساسی برای اعطای ترجیحات و امتیازات در قالب پیوست جداگانه‌ای تعیین می‌شود که به آن قواعد مبدأ ترجیحی می‌گویند.

۵- ضوابط قواعد مبدأ در موافقت‌نامه موقت تجارت آزاد ایران و اتحادیه اوراسیا

فصل ششم موافقت‌نامه تجارت آزاد ایران و اوراسیا و ضمیمه دوم و سوم موافقت‌نامه مذکور به موضوع قواعد مبدأ و ضوابط آن اختصاص یافته است. فصل ششم موافقت‌نامه مشتمل بر ۳۲ ماده در خصوص ضوابط قواعد مبدأ موافقت‌نامه است. پیوست دوم موافقت‌نامه، مربوط به یادداشت‌های تفسیری پیرامون احراز شرایط مبدأ برای اعطای ترجیحات است و در پیوست سوم موافقت‌نامه، فرمت و ساختار گواهی‌نامه مبدأ مشخص و دستورالعمل نحوه تکمیل آن ذکر شده است. ذیلاً برخی از مواد مهم و کلیدی مربوط به ضوابط و الزامات تعیین مبدأ کالاها در موافقت‌نامه موقت تجارت آزاد ایران و اوراسیا بررسی و شرح داده شده است.

ماده ۱.۶ دامنه شمول:

طبق این ماده، قواعد مبدأ موضوع این فصل، فقط به منظور اعطای تعرفه ترجیحی کاربرد دارد. بدیهی است در سایر مواردی که احراز مبدأ یک کالا نظیر اقدامات دفاع تجاری ضرورت داشته باشد، طرفین از قواعد و مقررات ملی خود در این حوزه استفاده خواهند کرد و ملزم به استفاده از ضوابط قواعد مبدأ موافقت‌نامه حاضر نیستند.

ماده ۲.۶ تعاریف:

ب) "نهاد مجاز" به معنی مرجع صلاحیتدار منصوب هر طرف جهت صدور گواهی مبدأ به موجب این موافقت‌نامه است؛

خ) "کالاهای فاقد مبدأ" یا "مواد فاقد مبدأ" به معنی کالاها یا موادی است که واجد شرایط احراز معیار تعیین مبدأ این فصل نباشند؛

د) "کالاهای دارای مبدأ" یا "مواد دارای مبدأ" به معنی مواد و کالاهایی است که واجد شرایط احراز معیار تعیین مبدأ این فصل است؛

ز) "مرجع تأیید" به معنی مرجع صلاحیتدار دولتی منصوب هر طرف است که تدابیر تأیید را انجام می دهد.

ماده ۳.۶ معیارهای احراز مبدا کالا:

در صورتی کالاها به عنوان کالاهای دارای مبدا محسوب می شوند که یکی از شروط زیر را دارا باشند و نهاد مجاز صادر کننده گواهی، مبدا آن را تأیید کرده باشد:

الف) به طور کامل در قلمرو یکی از طرفین به دست آمده یا تولید شده باشند (WO^۲)، یا

ب) با استفاده از مواد واجد شرایط مبدا یک طرف یا طرفین به طور کامل در قلمرو یک طرف یا طرفین موافقتنامه تولید شده باشد (PE^۳)؛ یا

پ) با استفاده از مواد فاقد مبدا در هر طرف تولید شده باشد، مشروط بر آن که ارزش افزوده محتوای داخلی آن طرف کمتر از ۵۰ درصد ارزش تحویل در محل کارگاه (EXW^۴) نباشد (VAC^۵)، به استثنای مواردی که معیار تعیین مبدا خاص در پیوست (۲) این موافقتنامه برای برخی کالاها تعیین شده است (PSR^۶).

ماده ۵.۶ محتوای ارزش افزوده:

در راستای اهداف این فصل و قواعد خاص کالای مشخص شده در پیوست (الف) این موافقتنامه، فرمول محاسبه محتوای ارزش افزوده (که از این پس "محتوای ارزش افزوده" نامیده می شود) به شرح زیر است:

$$VAC = \frac{\text{ارزش مواد فاقد مبدا} - \text{ارزش EXW}}{\text{ارزش EXW}} \times 100\%$$

که در فرمول فوق:

ارزش درب کارخانه کالا = EXW

همچنین ارزش مواد فاقد مبدا عبارت خواهد بود از:

الف) ارزش سیف مواد در زمان ورود کالا به سرزمین هر طرف؛ یا

ب) اولین قیمت قابل تعیین پرداخت شده یا قابل پرداخت برای مواد فاقد مبدا در سرزمین طرفی که کار یا فرآوری در آن انجام می گیرد.

وقتی در سرزمین هر طرف، تولید کننده کالاها مواد فاقد مبدا را در سرزمین آن طرف بدست می آورد، ارزش این مواد نباید شامل هزینه های حمل، بیمه، بسته بندی و هزینه های جانبی دیگر در انتقال این مواد از محل عرضه کننده تا محل تولید را شامل شود.

2 . Wholly Obtained

3 . Produced Entirely

4 . Ex-work

5 . Value Added Content

6 . Product Specified requirement

صرفنظر از احراز یا عدم احراز شرایط و حدنصاب های تعیین شده در هر یک از الزامات تعیین مبدا، هیچیک از عملیات زیر به خودی خود موجب شناسایی مبدا نخواهد شد. ماده ۶.۶ موافقت نامه در این مورد چنین تصریح نموده است:

"عملیات زیر که با الزامات قاعده ۳.۶ این موافقتنامه مطابقت داشته باشند صرفاً به خودی خود یا در ترکیب عملیات آنها با همدیگر، کار یا فرآیندهای کافی برای تغییر مبدأ محصولات محسوب نخواهند شد:

الف) عملیاتی که به منظور حفظ محصولات در شرایط مطلوب هنگام حمل و انبارداری انجام می گیرد؛

ب) منجمد سازی یا ذوب کردن؛

پ) بسته بندی و بسته بندی مجدد؛

ت) شستن، پاک کردن، گرد و غبار زدایی، اکسیده کردن، روغن کاری، رنگ کاری یا پوشش های دیگر؛

ث) اتوکشی یا صاف کردن منسوجات؛

ج) رنگ آمیزی، واکس زدن، صیقل دادن، روغن کاری؛

چ) سیوس گیری، سفید کردن جزئی یا کلی، جلا دادن، لعاب دار کردن غلات و برنج

ح) عملیات مربوط به رنگ کردن شکر یا به شکل حبه های قند در آوردن آن

خ) کندن پوست و در آوردن هسته ها و پوسته ها از میوه ها، آجیل و سبزیجات؛

د) تیز کردن و تراشیدن ساده؛

ذ) برش دادن؛

ر) الک، غربالگری، مرتب نمودن، دسته بندی؛

ز) بسته بندی مجدد یا قرار دادن در بطری ها، قوطی ها، فلاسک ها، شیشه، کیسه، جعبه، نصب کردن روی

صفحه یا تخته و تمامی سایر عملیات بسته بندی؛

س) الصاق و چاپ علائم، برچسب ها یا سایر نشانه های شناسایی مشابه روی محصولات یا بسته بندی آنها؛

ش) مخلوط کردن ساده محصولات (اجزاء) که به اختلاف کافی محصولات از اجزای اصلی منجر نمی شود؛

ص) سرهم کردن ساده اجزاء محصولات یا از هم جداسازی مجموعه محصولات به قطعات

ض) ذبح حیوانات، سورتینگ گوشت.

ماده ۷.۶ قاعدهٔ تجمیع مبدأ:

این موافقت‌نامه مانند سایر موافقت‌نامه‌های تجارت ترجیحی، به منظور تشویق مبادلات تجاری میان اعضا، استفاده از مواد و نهاده‌های واسطه‌ای با مبدأ هر یک از اعضا را به منزله و در حکم استفاده از مواد و نهاده‌های داخلی همان عضو محسوب نموده که در محاسبه احراز شرایط مبدأ خنثی ایجاد نمی‌کند. ماده ۷.۶ در این خصوص چنین مقرر کرده است:

" بدون خدشه به ماده ۳.۶ این موافقت‌نامه، کالاها یا مواد دارای مبدأ هر طرف که به عنوان نهاده در تولید یک محصول در طرف دیگر به کار می‌رود، به عنوان مواد دارای مبدأ طرفی تلقی خواهد شد که آخرین عملیات غیر از عملیات موضوع بند ۱ ماده ۶.۶ این موافقت‌نامه در آن صورت گرفته است. مبدأ چنین موادی باید با گواهی مبدأ صادره (فرم CT3) توسط مراجع صلاحیت‌دار تأیید شود."

ماده ۹.۶ الزام حمل مستقیم کالا:

۱. رفتار تعرفه ترجیحی براساس مفاد این فصل به کالاهای دارای مبداًیی اعطا می‌شود که این کالاها به طور مستقیم از قلمرو طرف صادرکننده به قلمرو طرف واردکننده حمل شود.
۲. علی‌رغم مفاد بند ۱ این ماده، کالاهای دارای مبداًیی که از قلمرو یک یا چند طرف ثالث حمل شود، مشروط به رعایت موارد زیر، قابل قبول خواهد بود:
 - الف) عبور از قلمرو کشور ثالث بنا به دلایل جغرافیایی یا ملاحظات صرفاً مربوط به الزامات حمل و نقل صورت گرفته باشد؛
 - ب) این کالاها در کشورهای مذکور وارد جریان تجارت یا مصرف نشده باشند؛ و
 - پ) این کالاها در کشورهای مذکور تحت هیچ عملیاتی به جز تخلیه و بارگیری مجدد، سورتینگ یا هر عملیات ضروری برای حفظ کالا در وضعیت مطلوب، قرار نگرفته باشند؛
۳. متقاضی باید مدارک مثبت مقتضی را که حاکی از رعایت و تأیید شروط مندرج در بند ۲ این ماده است، به مقامات گمرکی طرف واردکننده تسلیم کند.

۱. برای برخورداری از رفتار تعرفه‌ای ترجیحی، متقاضی باید یک گواهی مبدأ مطابق با الزامات این بخش به مقامات گمرکی طرف واردکننده تسلیم نماید.

۲. گواهی مبدأ ارائه شده به مقامات گمرکی طرف واردکننده، باید اصلی، معتبر و منطبق با قالب تنظیم شده در ضمیمه ۳ این موافقتنامه بوده و مطابق با الزامات مندرج در ضمیمه ۳ این موافقتنامه تکمیل شده باشد.

۳. نهاد ذریب طرف صادرکننده باید اطمینان دهد که گواهی مبدأ مطابق با الزامات مندرج در ضمیمه ۳ این موافقتنامه تکمیل شده است.

۴. گواهی مبدأ برای ۱۲ ماه از تاریخ صدور آن معتبر خواهد بود و باید به جز در شرایط تصریح شده در بند ۲ ماده ۲۱.۶ این موافقتنامه طی دوره مذکور و حداکثر تا لحظه تسلیم اظهارنامه گمرکی واردات، به مقامات گمرکی طرف واردکننده ارائه شود.

۵. در صورتی که واردکننده در زمان واردات، گواهی مبدأ خاص موافقت نامه در اختیار نداشته باشد، طرف واردکننده برای ترخیص کالای وارداتی باید عوارض گمرکی را بر اساس نرخ های دولت کامل الوداد (MFN) پرداخت کرده و یا در صورت امکان سپرده ای به همان میزان تادیه نماید. در چنین مواردی، واردکننده می تواند تا ۱۲ ماه پس از ثبت اظهارنامه گمرکی مطابق با قوانین داخلی طرف وارد کننده مشروط به اینکه همه الزامات ماده ۲۳.۶ رعایت شده باشد، درخواست اعمال تعرفه ترجیحی و استرداد هرگونه عوارض گمرکی مازاد پرداخت شده یا ودیعه سپرده شده را بنماید.

ماده ۲۱.۶ الزامات حفظ سوابق مبدأ:

مطابق ضوابط این ماده صادرکنندگان، واردکنندگان و نهادهای صادرکننده گواهی مبدأ، مکلف به حفظ سوابق و مستندات مربوط به مبدأ کالاها دست کم برای مدت سه سال هستند. این ماده در این مورد چنین مقرر نموده است: ۱. تولیدکننده و یا صادرکننده کالاها باید تمام سوابق و نسخه های اسناد و مدارک تسلیم شده برای صدور گواهی مبدأ را برای یک دوره حداقل سه ساله از تاریخ صدور گواهی مبدأ نگهداری نمایند.

۲. واردکننده ای که امتیاز تعرفه ترجیحی به او تعلق گرفته باید یک نسخه از گواهی مبدأ را بر اساس تاریخ زمانی که رفتار تعرفه ای ترجیحی اعطا شده است، برای یک دوره حداقل سه ساله حفظ نماید.

۳. نهاد صدور گواهی مبدأ مجاز باید درخواست های گواهی مبدأ و تمام اسناد مربوط به آن را برای یک دوره حداقل سه ساله از تاریخ صدور گواهی مبدأ نگهداری نماید.

ماده ۲۲.۶ شروط اعطای رفتار تعرفه‌ای ترجیحی:

مطابق این ماده، شرط اعطای تخفیف‌های تعرفه‌ای و ترجیحات توافق شده در موافقت‌نامه منوط به تحقق شرایط زیر است:

مقامات گمرکی طرف واردکننده رفتار تعرفه‌ای ترجیحی را برای کالاهای دارای مبدأ طرف صادرکننده با شرایط زیر اعطا می‌کنند:

الف) کالاهایی که معیار مبدأ ذکر شده در ماده ۳.۶ این موافقت‌نامه را احراز کرده باشند.

ب) اظهارکننده کالا، انطباق با الزامات این فصل را نشان دهد.

پ) مطابق با الزامات بخش دوم این فصل (مدارک و اسناد مبدأ) اصل گواهی مبدأ معتبر و به درستی تکمیل شده به مقامات گمرکی طرف واردکننده تسلیم شده باشد.

۶- قواعد و معیارهای احراز مبدأ خاص برای برخی از کالاها

علاوه بر شرایط و ضوابط وضع شده برای احراز مبدأ طبق بندهای الف، ب و پ ماده ۶.۳ برای برخی از محصولات، ضوابط سخت‌گیرانه‌تر و علیحده‌ای وضع شده، که همزمان باید یک شرط جدید و یا چندین شرط را برآورده سازند. فهرست این کالاها و ضوابط آن در پیوست دوم موافقت‌نامه تعیین شده است. به عنوان مثال محصولات فولادی زیر، تعیین احراز مبدأشان فقط و فقط منوط به انجام عملیاتی است که منجر به تغییر کد فصل کالا طبق نظام هماهنگ گمرکی شده باشد. و یا در مورد خودرو، علاوه بر احراز حداقل ۵۰ درصد ارزش افزوده داخلی باید بخشی از فرایندهای تولید نیز در قلمروی طرفین موافقت‌نامه انجام شده باشد.

